

JÄRFÄLLA KOMMUN

Utredning av förutsättningar för ungdomsfullmäktige i Järfälla kommun

Jessika Karreskog
Dnr Kdn 2016/27

Februari 2016

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1. INLEDNING	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte.....	3
1.3. Upplägg av arbetet.....	3
2. STYRANDE DOKUMENT.....	3
3. OMVÄRLD.....	4
3.1. Ungas delaktighet och inflytande	4
3.1.1. Lika heterogen grupp som vuxna	4
3.1.2. Politiskt intresserade och tror på demokratin	5
3.1.3. Intresse och möjlighet att påverka lokalt.....	5
3.2. Modeller för ungas delaktighet och inflytande.....	6
3.3. Ungdomsfullmäktige, ungdomsting eller ungdomsråd	7
3.3.1. Former	7
3.3.2. Representativet	8
3.3.3. Effekter	9
3.4. Framgångsfaktorer för ungas delaktighet.....	9
3.4.1. Fokus Ungdomsråden.....	10
4. NULÄGE JÄRFÄLLA KOMMUN	12
4.1.1. Barnhearing	12
4.1.2. Järfälla ungdomsråd	12
4.1.3. Elevråd.....	13
4.1.4. Demokrativeckorna i skolan.....	13
4.1.5. Lokala undersökningar	13
5. ANALYS AV FÖRUTSÄTTNINGAR	14
5.1. Ungas inflytande.....	14
5.1.1. Den aktuella demokratiutredningens förslag.....	14
5.2. Förutsättningar i Järfälla.....	15
6. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	15
7. LITTERATUR- OCH KÄLLFÖRTECKNING.....	16

SAMMANFATTNING

Ungas rättigheter lyfts både i barnkonventionen och i den nationella ungdomspolitik, där det klargörs att unga har rätt till inflytande i frågor som berör dem och över samhällsutvecklingen. Den nationella ungdomspolitik gäller unga 13-25 år. På lokal nivå i Järfälla finns handlingsplan för barn- och ungdomsarbetet i Järfälla med anledning av FN:s barnkonvention som styrande dokument. Detta är dock från 1997. Även här klargörs barn och ungas rätt till inflytande. Det är viktigt att klargöra att unga inte är en homogen grupp utan är en lika heterogen grupp som vuxna. Det finns skillnader i deltagandet utifrån faktorer såsom socioekonomisk bakgrund, kön, hälsa, utbildningsnivå, funktionsförmåga och utländsk bakgrund. Unga är lika politiskt intresserade som tidigare generationer, de visar ett starkt stöd för demokratin, och är engagerade men upplever i stor utsträckning att de inte har något inflytande enligt 2014 års demokratiutredning. Unga är underrepresenterade i gruppen kommunpolitiker. Det är fler unga som vill kunna påverka sin kommun (46 procent) än unga som upplever att de har möjlighet (17 procent).

Ungdomsfullmäktige eller ungdomsråd är ett samlingsbegrepp för en rad olika typer av delaktighet och inflytandeforum för unga i kommuner. Huvudmålet för de olika typerna av forum är dock att öka ungas delaktighet och inflytande i kommunen. På grund av de skilda mål, syften och former på inflytandeforum för unga är det svårt att säga vilken effekt det ger. Påverkan beror på hur forumen fungerar i förhållande till de kommunala beslutsprocesserna samt i kontakten mellan förtroendevalda och unga. De unga uppger att deltagande i inflytandeforum resulterar i en ökad tilltro till den egna förmågan att påverka, ett större intresse för politik samt bättre kunskap om den demokratiska processen. De unga anser också att forumen leder till en ökad integration mellan unga från olika kommundelar enligt demokratiutredningen. 2014 års demokratiutredning föreslår att inflytandeforum för unga inrättas i kommuner utifrån den nationella ungdomspolitikens mål och för att stärka en viktig grupp i demokratin som är underrepresenterad.

I nuläget i Järfälla finns, som kommunövergripande forum för ungas delaktighet och inflytande, barnhearing och demokrativeckorna i skolan. Järfälla ungdomsråd har de senaste åren blivit inaktiva på grund av få medlemmar, generationsväxling och bristande stöd. I nuläget är föreningen inaktiv och bedriver inte någon verksamhet. Det saknas också uppdaterad kunskap om ungas vilja, i bland annat påverkansfrågorna.

Utifrån de mål som finns för ungdomspolitik är det viktigt att unga ges de verktyg och kunskaper de behöver för att kunna föra fram sina åsikter till beslutsfattare. På grund av den utveckling som har skett med ungdomsrådet saknas kommunövergripande forum för äldre unga i Järfälla kommun. Unga är och bör vara en prioriterad grupp i arbetet med delaktighets- och inflytandestrukturer för medborgare i kommunen. Unga under 18 år har inte rösträtt men lever och verkar i kommunen och kommer att påverkas kraftigt av den framtida utvecklingen. Unga överlag även de över 18 år behöver ges kunskap, resurser och verktyg för att kunna påverka samhällsutvecklingen, särskilt på det kommunala planet där många av besluten tas som berör deras vardag. Därutöver kan ungas kunskap och idéer vara en stor tillgång i de utvecklingsprocesser som pågår i kommunen. Stöd och utvecklingsmöjligheter kan skapas mot exempelvis elevråd, skolans demokratiarbete, fritidsgårdar med mera där unga är aktiva.

Tydligt är dock att ungas inflytandeforum i den kommunala verksamheten bör skapas tillsammans med unga i kommunen idag för att bli framgångsrikt. Det finns heller ingen bestämd form eller struktur för ungas delaktighet och inflytande som fungerar bättre än andra utan utmaningarna ligger i att skapa forum med, av och för unga tillsammans med de mottagare för inflytande som forumen vänder sig till, det vill säga politiker och beslutsfattare. Forumet bör även byggas så att många olika unga kan delta och påverka utifrån sina förutsättningar och intresse.

Ett inflytandeforum för unga i gruppen 13 till 25 år bör skapas i Järfälla kommun. Därför föreslås att en process inleds med unga från kommunens olika verksamheter för unga där formerna för ungas delaktighet och inflytande i kommunen tas fram. En tydlig koppling och process måste också göras till de förtroendevalda och beslutsfattare i kommunen. Ungdomsfullmäktige kan fortsatt vara arbetsnamn men delaktighetsprocessen i skapandet av ett inflytandeforum för unga bör lämnas öppen. Inflytandeforumet bör även ha tydliga stödjande strukturer inom kommunen för att bygga ett hållbart och långsiktigt forum för ungas delaktighet och inflytande som kopplar till de verksamheter som finns idag.

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden gavs i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett ungdomsfullmäktige under 2015 i Mål och budget 2015, KF beslut 2014-12-15, § 215. Arbetet inleddes efter att kommunens nya demokratiutvecklare startade sitt arbete i augusti 2015.

1.2. Syfte

Syftet med utredningen är att klargöra förutsättningar för ett ungdomsfullmäktige i Järfälla kommun. Utredningen fokuserar på vad som särskiljer ungas situation gällande delaktighet och inflytande, de lärdomar som kan dras från inflytandeforum för unga, framgångsfaktorer och modeller för ungas inflytande och delaktighet samt gällande styrdokument. Tre kommunala exempel lyfts från omvärlden samt en översikt över nuläget gällande ungas delaktighet och inflytande i Järfälla kommun. Särskilt fokus läggs också på 2014 års demokratiutrednings förslag som lämnades i betänkande till regeringen den 18 januari 2016, där ett av deras uppdrag var att titta särskilt på ungas situation. Utifrån detta föreslås en process framåt för att öka ungas delaktighet och inflytande i kommunen.

1.3. Upplägg av arbetet

Arbetet har skett främst genom insamlande av tillgänglig forskning på området, myndigheters kunskapsproduktions samt praktiska exempel och det kunskapsunderlag som redan finns i Järfälla kommun. Omvärldsspaning har även genomförts för att inhämta kunskap från andra kommuner och nätverk. Rapporten är en sammanställning av befintligt kunskapsunderlag och erfarenhet och utifrån denna görs en analys och ett förslag till en fortsatt process.

2. STYRANDE DOKUMENT

FNs konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) som ratificerats av Sverige 1989 klargör i sina fyra huvudprinciper bland annat barns rätt till inflytande i frågor som berör barnet. Barn är du i barnkonventionens ögon tills du har fyllt 18 år.

Regeringen har fattat beslut om att barnkonventionen ska bli lag. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska vara klar under 2016. Huvudprinciperna utgörs av artikel 2, 3, 6 och 12. Artikel 2 klargör alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Den nationella ungdomspolitikens mål är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Ungdomspolitiken gäller för unga i åldrarna 13 till 25 år. I nuvarande handlingsplan för ungdomspolitiken som gäller fram till 2017 har tre prioriterade områden för ungdomar, inflytande, egenförsörjning samt psykiska hälsa. (Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande prop 2013/14:191). Den nya ungdomspolitiken vilar på *”ett ungdomsperspektiv istället för de tidigare fyra: självständighets-, rättighets-, mångfalds- och resursperspektivet. Det nya ungdomsperspektivet inkluderar de tidigare fyra perspektiven och säger att unga bör betraktas som en mångfald individer, stöddas att bli självständiga och ha möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande. Ungdomsperspektivet ska vila på två ben; ungas egen röst (delaktighet och inflytande) samt kunskap om unga. Kort sagt består ungdomsperspektivet av ungas egna synpunkter och statistiskt underlag om ungas levnadsvillkor samt annan relevant och välgrundad kunskap om unga”*(MUCF 2015-11-27). Den nya ungdomspolitiken tar även avstamp i de europeiska målen och styrande dokument.

Handlingsplan för barn- och ungdomsarbetet i Järfälla med anledning av FN:s barnkonvention som fastställts av fullmäktige 1997 har två mål för arbetet med ungas inflytande och delaktighet. Handlingsplanen är daterad och behöver revideras eller ersättas. Särskilt då den nationella ungdomspolitiken sedan dess har ändrats både 2004 och 2013 samt att barnkonventionen utreds som lag i Sverige. Målen som dock fortsatt gäller är följande:

- Barn och ungdom i Järfälla skall ha och känna att de har inflytande, delaktighet och medbestämmande
- Alla barn och unga skall våga utnyttja sin rätt till inflytande, delaktighet och medbestämmande

3. OMVÄRLD

3.1. Ungas delaktighet och inflytande

3.1.1. Lika heterogen grupp som vuxna

Det är viktigt att klargöra att unga inte är en homogen grupp utan är en lika heterogen grupp som vuxna. Det finns skillnader i deltagandet utifrån faktorer såsom socioekonomisk bakgrund, kön, hälsa, utbildningsnivå, funktionsförmåga och utländsk bakgrund. Åldersindelningen för att vara ung skiljer sig också mellan olika instanser, men i ålderskategorin 13-25 år som den nationella ungdomspolitiken klargör finns både myndiga och omyndiga personer. De över 18 år får rösta och kandidera i de allmänna valen och har därmed ett verkligt och lagstadgat inflytande över det politiska beslutsfattandet (SOU 2016:5). I ungdomsstyrelsens rapport Fokus 10 som fokuserade särskilt på ungas inflytande lyfts att det finns oroväckande stora skillnader i

ungas möjligheter att utöva inflytande i de sfärer de rör sig. Det finns en polarisering mellan unga som upplever sig ha goda möjligheter till inflytande och unga som upplever små möjligheter. Exempelvis har det konstaterats att unga som lever under knappa ekonomiska förhållande ser mer pessimistiskt på sina möjligheter att påverka såväl sitt eget liv samt frågor i samhället. Även hälsa påverkar ungas tro på sin förmåga att påverka. Unga i storstädernas mest utsatta bostadsområden har en känsla av att vara instängda i sina egna områden utan större möjligheter till möten och relationer med människor i samhället utanför (Fokus 10). Socioekonomisk bakgrund, utbildningsnivå, kön, hälsa, funktionsnedsättning och utländsk bakgrund är några av de faktorer som på olika sätt påverkar det politiska deltagandet (SOU 2016:5).

3.1.2. Politiskt intresserade och tror på demokratin

2014 års demokratiutredning, delaktighet och jämlikt inflytande (i fortsatt text benämns den demokratiutredningen) som lämnat sitt betänkande till regeringen den 18 januari 2016 har särskilt belyst utmaningar kring ungas roll och förhållande till vår demokrati. I forskningsantologin "Låt fler forma framtiden" berörs olika perspektiv på ungas delaktighet och inflytande och de utmaningar som finns. Särskilt undersöks den återkommande bilden av ungas bristande politiska intresse och engagemang som ett hot mot demokratin. I rapporten "Ungas politiska deltagande" klargörs att unga idag i Sverige är politiskt intresserade och aktiva. Dagens ungdomsgeneration är minst lika engagerad som tidigare generationer. Det finns ett starkt stöd för den representativa demokratin och förtroendet för svenska politiker ökar bland unga. Dock kanaliseras inte det politiska engagemanget genom de politiska partierna i lika stor utsträckning. Istället för att delta i organiserade former verkar unga vara mer benägna att delta genom mer individualiserade former. Unga är idag mer aktiva inom sociala medier och nätverk (Bäck et al 2015). Överlag klargör demokratiutredningen att unga är lika politiskt intresserade som tidigare, de visar ett starkt stöd för demokratin, och är engagerade men upplever i stor utsträckning att de inte har något inflytande (SOU 2016:5). Demokratiutredningen klargör även i en debattartikel att "som helhet är underrepresentationen av unga och utrikes födda kommunpolitiker jämförelse med den rösträttsberättigade befolkningen nio procentenheter. Underrepresentationen av unga under 29 år är 11 procentenheter (Dagens samhälle 2016-01-14)".

3.1.3. Intresse och möjlighet att påverka lokalt

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor, före detta Ungdomsstyrelsen samlar statistik om ungas situation i Sverige och har särskilt följt ungas inflytande och delaktighet. Andelen unga 16-25 år som upplevde att de har möjligheter att föra fram idéer till beslutsfattare i kommunen är 17 procent 2015. Det är ingen större skillnad mellan killar och tjejer. Nivån ligger på samma nivå som 2012, men är högre jämfört med 2004 då andelen var 9 procent. Andelen unga 16-25 år som är intresserade av att påverka i frågor som rör deras kommun är 46 procent 2015. Således är det fler som vill kunna påverka sin kommun än unga som upplever att de har möjlighet. "Av de 54 procenten unga som inte vill vara med och påverka anger de flesta (59 procent) att det är för att de inte är intresserade. Det är också vanligt att unga anser att de inte har tid (28 procent), att de inte vet tillräckligt om hur de ska gå till väga (27 procent) eller att det ändå inte spelar någon roll för att de som bestämmer nog inte lyssnar (26 procent). Det finns ett glapp mellan andelen unga som vill påverka och andelen unga som upplever att de har ett faktiskt inflytande. Det är exempelvis endast 17 procent av unga i åldrarna 16-25 som menar att de kan föra fram sina åsikter till beslutsfattare i kommunen" (SOU 2016:5). Andelen unga 16-25 år som är intresserade av samhällsfrågor var 59 procent 2015. Andelen unga 16-25 år som är

intresserade av politik var 43 procent. En större andel killar än tjejer är intresserade av politik. Bland killar var andelen 47 procent och bland tjejer 40 procent vid 2015 års mätning. Andelen politiskt intresserade tjejer har ökat sedan 2012, då andelen var 31 procent. Enligt demokratiutredningen uppger deras olika intervjupersoner och samråd att kunskapen om lokala inflytandekanaler är otillräckliga hos unga. MUCFs undersökningar visar att 38 procent av unga i åldrarna 16–25 inte vet till vem eller vart de skulle vända sig om de ville vara med och påverka något i sin kommun (MUCF 2015 samt SOU 2016:5).

3.2. Modeller för ungas delaktighet och inflytande

En modell för att arbeta med ungas delaktighet och inflytande är Roger Harts delaktighetstege. Harts stege synliggör olika grader av initiativ och samarbete mellan unga vuxna.

Steg 1: Unga människor är manipulerade

Steg 2: Unga människor är dekoration

Steg 3: Unga människor är passiva objekt (tokenized)

Steg 4: Unga människor är tilldelade och informerade

Steg 5: Unga människor är konsulterade och informerade

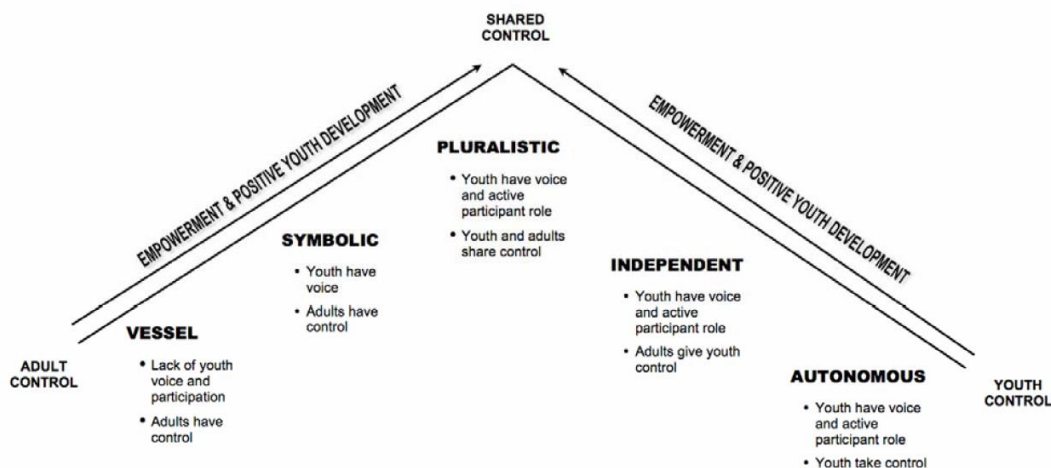
Steg 6: Initierat av vuxna men beslut delas med unga människor

Steg 7: Unga människor leder och initierar handling

Steg 8: Unga människor och vuxna delar på beslutsfattande

De tre första stegen beskriver icke-deltagande när unga snarare är gisslan i vuxnas arbete. Steg ett handlar om att vuxna använder ungas röster för att föra fram sin agenda men låtsas att det är de unga som står för handlingen/åsikten. Steg två avser när unga används att driva en fråga de har liten kunskap om och inte deltagit i att organisera. Steg tre handlar om att vuxna designar projekt där unga verkar ha en röst men inte har makt över ämne eller hur deras röst kommuniceras, exempelvis en panel av unga eller deltagande vid en konferens. (Hart 1997). Övriga steg beskriver nivåer av delaktighet, där trappan indikerar att det översta steget är idealet. En senare modell The TYPE (Typology of Youth Participation and Empowerment) pyramid utvecklar Harts stege till en pyramid utifrån kunskapen om att ungas delaktighet och inflytande ofta fungerar mer optimalt när det sker i samverkan med vuxna. Modellen belyser snarare den pedagogiska och sammanhangberoende relationen mellan unga och vuxna (Wong 2008).

Figure 1.1. The TYPE Pyramid

Denna modell synliggör när unga med stöd av vuxna kan utveckla sitt inflytande och delaktighet. I ena hörnet där unga är ensamma om ansvar och kontroll saknas dimensionen av vuxnas erfarenhet och stöd vilket försvårar ungas arbete medan i det andra hörnet blir unga snarare gisslan för vuxnas syn och agenda (Wong 2008).

3.3. Ungdomsfullmäktige, ungdomsting eller ungdomsråd

Ungdomsfullmäktige eller ungdomsråd är ett samlingsbegrepp för en rad olika typer av delaktighet och inflytandeforum för unga i kommuner. Allt från valda forum av unga till mer löst baserade dialogforum. Enligt demokratiutredningen har idag hälften av Sveriges kommuner någon form av inflytandeforum för unga (SOU2016:5).

3.3.1. Former

Fokus 10 som berör ungas inflytande kategoriserar olika typer av kommunala inflytandeforum i fyra kategorier, ungdomsråd, ungdomsfullmäktige, tematiska arbetsgrupper och dialogforum. Dessa är sedan organiserade på olika sätt. Ungdomsråd består vanligtvis av en grupp unga som varierar i storlek men som har regelbundna möten. Deras verksamheter spänner från att ordna arrangemang, till dialog mellan politiker, tjänstepersoner och unga till att agera som rådgivande och förslagsgivande utskott i eller under ungdomsfullmäktige. Ungdomsråden är partipolitiskt obundna. Ungdomsfullmäktige, ungdomsparlament och ungdomsting efterliknar mer kommunfullmäktige och är återkommande sammankomster som varar allt från en dag till några gånger per år. De har ofta några större sammankomster per år och olika arbetsgrupper/utskott. De kan jobba med motioner, medborgarförslag, budget, fördelning av pengar, utfrågning av tjänstepersoner och politiker samt egna frågor som är prioriterade av unga. Direktdemokratiska inslag förekommer. Tematiska arbetsgrupper kan organiseras på många sätt men handlar ofta om att unga bidrar med expertis om hur det är att vara unga i kommunen just för tillfället. Dialogforum är allt från demokratidagar, till framtidsverkstäder och rundabordsamtal samt olika former av e-dialog. Många kommuner har också fler än en typ av forum. Målgruppen är olika, men innefattar unga från årskurs 4 och upp till 25 år. Målen för de olika inflytandeforumen är som följer utifrån den undersökning som dåvarande ungdomstyrelsen genomförde 2008 till 2010 i landets samtliga kommuner.

Tabell 17.5 De olika inflytandeforumens mål 2008–2010. Procent

	Ungdomsråd	Ungdomsfullmäktige	Tematiska arbetsgrupper	Dialogforum
Öka ungas inflytande och delaktighet	34	37	37	36
Tillvarata ungas åsikter, intressen och idéer	31	29	12	35
Påverka kommunala frågor och beslut	22	10	6	4
Ordna aktiviteter och arrangemang	14	0	27	2
Öka ungas intresse för samhällsfrågor	9	14	3	7
Demokratisk skolning	17	39	6	4
Göra kommunen bättre för unga	11	2	2	4
Dialog mellan unga och politiker	16	14	11	33
Större sammanhållning och gemenskap	3	0	2	0

Kommentar. Tabellen visar andelen av samtliga inflytandeforum inom respektive kategori som uppger respektive mål. Andelarna för respektive inflytandeforum summerar inte till 100 procent eftersom svars-personerna för varje inflytandeforum har kunnat ange mer än ett mål för verksamheten.

Forumerna kan se olika ut men delar likheter såsom att huvudmålet är att öka ungas delaktighet och inflytande i kommunen. Ungdomsfullmäktige tenderar dock att tydligare ha som mål att syssla med demokratisk skolning, då formerna oftare ligger närmare den traditionella formen för representativ demokrati. Forumerna kan även komplettera varandra. De arbetar alla med ett brett spektrum av frågor (Fokus 10). Även den senaste demokratiutredningen tittar närmare på syften med olika forum för ungas inflytande.

Tabell 14.2 Kommunernas respektive landstingens syfte med inflytandeforumens verksamhet (procent)

Syfte	Andel
Att kunna informera ungdomar om aktiviteter som arrangeras av kommunen eller landstinget/regionen	38
Att ge ungdomarna möjlighet att genomföra aktiviteter som riktar sig till unga, t.ex. festivaler eller andra typer av evenemang	63
Att ge ungdomarna möjlighet att påverka ungdomsfrågor, t.ex. ungdomsgårdens utformning	88
Att ge ungdomarna möjlighet att påverka i pågående beslutsprocesser i fullmäktige eller kommun-/landstings-/regionstyrelsen	78
Att, inom givna ramar, lämna över delar av kommunens eller landstingets/regionens beslut till ungdomarna	11
Att få unga intresserade av partipolitik	28
Annat skäl, ange vilket	19

Källa: Utredningens enkät till kommuner och landsting om ungdomsinflytande 2015.

Tjänstemän och unga verkar vara någorlunda överens om forumens syfte visar deras intervjuer. Majoriteten av de unga som intervjuats uppger ”att syftet är att ge unga möjligheter att påverka samt att få ett ungdomsperspektiv på den förda politiken. De betonar också rådets funktion som en skola i demokrati och som informationskanaler mellan politiker och unga. Flera unga framförde även att inflytandeforumerna kan stimulera engagemang hos unga som inte är föreningsaktiva” (SOU 2016:5).

3.3.2. Representativitet

Enligt demokratiutredningens betänkande har tidigare forskning visat på att det ofta finns en överrepresentation av unga med högutbildade föräldrar och en underrepresentation av personer med utländsk bakgrund och unga från en socioekonomisk utsatt bakgrund i inflytandeforumerna för unga i kommuner. Vilket kan vara problematiskt

om starka grupper blir ännu starkare genom inflytandeforumet. I deras egen enkät ser de att representationen i inflytandeforumen varierar över landet. De kan även se en koppling till hur unga går med i forumen. Majoriteten av kommunerna har öppna forum där alla får gå med men alternativ finns med både val och att tjänstepersoner utser. I de valda forumen verkar representativiteten se bättre ut. I deras intervjuer uppger flera unga också att de gått med för att en vän är med (SOU 2016:5).

3.3.3. Effekter

På grund av de skilda mål, syften och former på inflytandeforum för unga är det svårt att säga vilken effekt det ger. Påverkan beror på hur forumen fungerar i förhållande till de kommunala beslutsprocesserna samt i kontakten mellan förtroendevalda och unga. Demokratiutredningen klargör att även om det knappt är en femtedel av kommunerna som uppger att ungas medverkan har lett till ändrat beslut så uppger många att synpunkter från forumet även kan ha påverkat beslut eller att unga håller med om de förslag som lagts fram. I huvudsak tillfrågas unga i frågor som bedöms som ungdomsfrågor. Deras respondenter uppger även att unga sällan är kritiska till förslag där de själva varit med och samrått i ett tidigt skede. Självfallet uppger även de unga att hinder funnits, exempelvis i kontakten med förtroendevalda, att hålla engagemangsnivån vid liv över tid samt att de politiska beslutsprocesserna upplevs som svåra och tidskrävande. Dock uppger demokratiutredningen att deras översyn visar att inflytandeforumen ofta har en vidare roll i den lokala demokratin än att ge unga ett stärkt inflytande i den politiska beslutsprocessen. *”I vår intervjustudie berättade de unga att deltagande i inflytandeforum resulterar i en ökad tilltro till den egna förmågan att påverka, ett större intresse för politik samt bättre kunskap om den demokratiska processen. De unga anser också att forumen leder till en ökad integration mellan unga från olika kommuner. Tjänstemännen som vi har intervjuat menade att forumen har bidragit till att öka kunskapen om de ungas behov i kommunen respektive landstinget samt att de minskar avståndet mellan de unga och de förtroendevalda och förändrar synen på unga i kommunen respektive landstinget”* (SOU 2016:5).

3.4. Framgångsfaktorer för ungas delaktighet

Demokratiutvecklaren i Järfälla kommun har i tidigare arbete i Lunds kommun med medel från dåvarande Ungdomsstyrelsen skrivit en bok, ”Allt börjar med oss – en handbok för ungas delaktighet” om framgångsfaktorer för ungas delaktighet utifrån goda exempel på ungas delaktighet och inflytande i en rad olika forum i Skåne. Totalt intervjuades 68 unga i idrotts- och ideella föreningar, ungdomsråd, mötesplatser och elevråd i skolan. Fokus i intervjuerna var varför det fungerar när det fungerar gällande ungas delaktighet och inflytande samt ungas egen upplevelse av delaktighet.

En initial tanke i arbetet var att en viss struktur eller funktionssätt skulle visa sig fungera bättre än andra enligt de unga men så visade sig inte vara fallet. Majoriteten av de unga upplevde att just deras struktur fungerade väl men lyfte inte den som en framgångsfaktor utan huvudsaken var känslan av att kunna påverka. Att tillsammans arbeta mot gemensamma mål.

Elva framgångsfaktorer utkristalliserades ur de ungas berättelser. **Att ha kul** lyftes som särskilt viktigt av de unga. Man har valt att stanna i sitt forum och kommer tillbaka för att det är kul. Många unga refererar också till frivilligheten, att de själva valt att delta. **Att äga ett forum** ses som av vikt, det vill säga vi är detta forum snarare än vi är med i detta forum. För att skapa den känslan är det viktigt att man kan påverka

och omforma sitt forum kontinuerligt. Det är viktigt att överlämna ägarskapet till de unga så långt det är möjligt.

Vänskapsgemenskapen lyfts också av de unga som intervjuats, att man ingår i en grupp. Tillsammans kan vi påverka och förändra det vi vill. De unga lyfte också vikten av **att utvecklas – att lära sig**, att de i forumen kan utvecklas själva men även utveckla andra. Forumen är en plats för utveckling och lärande för de unga, en plats man valt själv för att lära sig det man vill lära sig. De unga gör även en koppling om hur deras ökade förståelse har ökat deras engagemang i forumet och samhället.

Att få ansvar är ytterligare en framgångsfaktor. Antingen har man tagit det eller fått det av äldre personer i forumet. Det är viktigt att man ser effekter och resultat av sitt eget arbete. De unga som har sett reella effekter av sitt arbete är de som är mest positiva till att de kan påverka samhället. Effekter de sett är allt från en skateboardramp till att andra unga lyckats med sina projekt och event med deras stöd. En särskilt viktig framgångsfaktor är **det vuxna stödet**, som även kan vara i form av äldre ung i forumet. Det handlar om ledare, läraren, politikern, tjänstepersonen, ungdomsombudet, fritidsledaren som finns som ett stöd i bakgrunden med fullt förtroende för de ungas kompetens och som någon att fråga.

Att bli lyssnade på är också av stor vikt för att unga ska känna delaktighet och inflytande. Att vuxna lyssnar på unga nämns återkommande som en huvudanledning till att det fungerar. Det är viktigt för de unga att deras åsikter tas tillvara av de som beslutar. Vid mötesplatserna och ungdomsråden nämns särskilt politikerna och deras förmåga att tro på de ungas kapacitet och förmåga. Att bli inbjuden till samtal på lika villkor utan att bli klappad på huvudet för att man är duktig.

Kreativitet är även viktigt, det bör finnas en öppenhet för idéer och egna initiativ. Att ungas idéer kan bli verklighet. Ofta nämns också kreativa mötesmetoder som stimulerar framtagandet av konkreta lösningar på problem. Näst sista framgångsfaktorn är **flexibel process**, där unga kan prova sina idéer och arbetssätt och där de kan styra sina egna processer. Sist men inte minst är en viktig framgångsfaktor **fika och resurser**. Resurser för att kunna genomföra sina idéer och sin verksamhet. Fika är även viktigt då man ofta arbetar ideellt med sitt forum efter skoltid (Karreskog 2010).

3.4.1. Fokus Ungdomsråden

Ungdomsråden som intervjuades var av olika struktur och kan definieras som ungdomsfullmäktige och råd. I ungdomsråden klargjordes att man deltog för att kunna påverka ungas situation i kommunen och få något att säga till om. Viktigt för de unga som deltog var att kunna förbättra för unga både nu och i framtiden. Man ville också prova sina åsikter, utan att gå med i ett politiskt parti. Syftet ansågs vara att påverka kommunen och göra det bättre för unga men ungdomsråden ses även som en social arena där man delar åsikter med andra. Det egna deltagandet i ungdomsråden ger erfarenhet och utvecklar självförtroendet enligt de unga. Man upplever även att man har förbättrat för andra och förändrat och påverkat kommunen. Vissa av de intervjuade ungdomarna upplevde en besvikelse över att de inte fått gehör för sina idéer av politiker och att politiker inte lyssnar. Dessa unga upplever inte att deras deltagande leder till något. Tydligt är att för att känna delaktighet behövs att man blir lyssnad till och att ens åsikt räknas. Detta bekräftas av att man upplevt att forumet har gjort skillnad och kan påverka (Karreskog 2010).

3.5. Tre kommunala exempel på ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktige eller ungdomsråd är ett samlingsbegrepp för en rad olika typer av delaktighet och inflytandeforum för unga i kommuner. Allt från valda forum av

unga till mer löst baserade dialogforum. Det finns otaliga goda exempel på ungas delaktighet och inflytande i kommuner. NUNI (Nationella nätverket för ungas inflytande) nätverket samlar tjänstepersoner från kommuner och regioner som vill arbeta med att utveckla ungas inflytande i deras verksamhet. Järfälla kommun är medlem på tjänstepersonnivå sedan augusti 2015. Återkommande i resonemangen i nätverket är att se unga som resurs och att bäst resultat uppnås när unga tillfrågas i samtliga led i processer, från skapandet av forum till hur olika ungdomsverksamheter ska utformas.

De exempel som valts ut kan kategoriseras primärt som ungdomsfullmäktige av olika typer. Nedan följer tre olika exempel, men det finns i Sverige många olika former för att organisera ungas inflytande i kommuner.

3.6. Exempel Lund kommun

Lunds Ungdomsting är ett forum där unga mellan 12 och 25 år samlas för att engagera sig, påverka och diskutera frågor som är viktiga för unga i Lund. Målet med Ungdomstinget är att ungas åsikter ska föras fram och att unga ska få mer inflytande i kommunen, och då speciellt i frågor som rör ungdomar. Ungdomstinget har tre grundstenar som allt arbete utgår ifrån: dialog, påverkan, egna aktiviteter. Ungdomstinget startades 2002 efter en framtidsverkstad om ungas inflytande i Lund med unga, politiker och tjänstemän som deltog. Ungdomstinget arrangeras 4 gånger per år. Ungefär 150 ungdomar brukar komma på Ungdomstingen, och i allmänhet kommer några olika personer från varje skola i Lunds kommun.

Ungdomstinget börjar med ett stormöte där deltagarna röstar om saker som ekonomi och vad Ungdomstinget ska göra i framtiden. Varje Ungdomsting har också ett tema. Tidigare teman har till exempel varit antirasism, hälsa, skola och kärlek. Efter stormötet fortsätter tingen med workshops, diskussioner eller föreläsningar på temat i fråga. Anledningen till formen är de ungas vilja att skapa en platt organisation utan hierarkier. Det är de unga själva som bestämmer hur Ungdomstinget ska se ut och det är även de unga som bestämmer vad som ska diskuteras på tingen. Vuxna är välkomna på tingen, men de har inte rösträtt. De är endast där för att lyssna på de unga och för att få idéer om hur de kan lyssna mer på unga i sitt arbete. Resterande tid finns ett antal utskott som driver olika frågor som miljö, jämställdhet och så vidare samt en samordningsgrupp som är de som arrangerar tingen med stöd av ungdomsombud och verksamhetsutvecklare för ungdomspolitik.

3.7. Exempel Botkyrka kommun

Botkyrka kommun driver ett ungdomsfullmäktige med ca 60 ledamöter i åldern 13 till 22 år som väljs i skolval varje år. Syftet är att unga ska kunna påverka beslut som rör ungdomsfrågor. Alla unga i kommunen kan kandidera och skicka motioner till ungdomsfullmäktige. När det kommer in en motion beslutar ungdomsfullmäktige om motionen ska godkännas eller avslås. Om frågan gäller något som ungdomsfullmäktige inte själva kan behandla skickas motionen vidare till kommunfullmäktige. Ungdomsfullmäktige kan rekommendera kommunfullmäktige att stödja förslaget. Fullmäktige möts en gång per månad efter skoltid. En tjänsteperson är anställd av kommunen för att stötta rådet. Följande klargör ungdomsfullmäktige i Botkyrka på sin hemsida.

Ungdomsfullmäktige vill:

- *ta initiativ och besluta om att göra saker för ungdomar i Botkyrka,*
- *att alla ungdomar i Botkyrka ska veta om att ungdomsfullmäktige finns,*

- *jobba med framtidsfrågor, visa hur Botkyrka kan utvecklas och forma det framtida Botkyrka,*
- *engagera fler ungdomar i samhällslivet,*
- *vara idégivande, rådgivande, entusiasmerande, demokratiskolande och samhällsuppbyggande.*

3.8. Exempel Nyköpings kommun

Nyköpings ungdomsfullmäktiges (NU) möten handlar om att rösta igenom förslag som styrelsen eller arbetsgrupperna jobbat fram. De förslag som röstas fram går sedan vidare till Kommunstyrelsen. Ungdomsfullmäktige fungerar som ett råd som ligger under kommunstyrelsen och har rätt att skicka motioner och yttrande till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Representanterna väljs av skolorna antingen av elevråd eller genom skolval. Arbetsgrupper finns som arbetar inom olika teman, såsom jämställdhet, miljö och elevhälsa. En styrelse finns. En samordnare är anställd av kommunen för att stötta arbetet. Mer praktiskt arbete som att planera mindre event för ungdomar, skriva texter eller jobba fram kampanjmaterial görs i ungdomsfullmäktiges arbetsgrupper. NU håller möten 4-6 gånger per år i Stadshuset. Cirka 50 högstadie- och gymnasieungdomar sitter med här.

4. NULÄGE JÄRFÄLLA KOMMUN

I Järfälla finns idag ett antal forum för barn och ungas delaktighet och inflytande. Denna rapport har inte klargjort alla typer av delaktighetsforum som finns för barn och unga i kommunen utan fokuserat på de kommunövergripande forumen. Fritidsgårdar och andra verksamheter som arbetar med unga har olika metoder och arbetsätt för att göra unga delaktiga och ha inflytande över verksamheten.

4.1.1. Barnhearing

Ett av de kommunövergripande forumen är barnhearingen som hålls på våren varje år. Dock är det ett arbete som fortlöper under hela året. Barnen som berörs går i förskoleklass och årskurs 1-9 år. Barnhearingen är en del i Järfällas arbete med att öka elevernas inflytande i skolan och samhället som helhet. 4 skolor väljs ut varje år och på dessa skolor får elevråden och elever utbildning i Barnkonventionen och sina rättigheter, ca 100 elever per år. Därefter får de elever som vill delta i själva barnhearingen anmäla sitt intresse. Det handlar om ca 30 barn som deltar i den vidare processen. På själva barnhearingen får barnen ställa sina frågor till politiker, tjänstepersoner och olika beslutsfattare. Vid uppföljningen deltar vanligtvis barnombudsmannen. En rapport tas fram varje år där barnens frågor, politiker och tjänstepersoner svar samt barnombudsmannens kommentarer redovisas. Det handlar om ett 50-tal frågor. Barnombudet i kommun arrangerar och stödjer barn och unga genom hela processen.

4.1.2. Järfälla ungdomsråd

Järfälla ungdomsråd startade 1999 som en ideell förening med syfte att vara en samlingspunkt för ungdomars frågor och åsikter och en länk till beslutsfattare i Järfälla kommun. Ungdomsrådet är även remissinstans för beslutsfattare i ungdomsrelaterade frågor. Den ideella föreningen har på senare år fått allt färre medlemmar och dess verksamhet har därigenom blivit allt mindre omfattande. Ungdomsrådet har två mentorer från fritidsverksamheten som stöd i sitt arbete. Idag finns endast en inaktiv mindre styrelse med flera unga som närmar sig åldergränsen 25 år. Ungdomsrådet överväger idag att lägga ner sin förening i dess nuvarande form, då verksamheten idag är obefintlig. Ett samarbete har inletts med demokratiutvecklaren för att enstaka

engagerade kan vara med i en nystart av ett eventuellt ungdomsfullmäktige i Järfälla kommun.

4.1.3. Elevråd

Elevråd finns på Järfällas grundskolor och på de flesta gymnasier. Dessa organiseras utifrån varje skolas förutsättningar och vilja. Både läroplanen för grundskolan och gymnasiet klargör att rektorn på varje skola ska utveckla skolans arbetsmetoder så att elevinflytande möjliggörs. Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor (Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011). Skolans uppdrag är långtgående när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter och att lära ut dessa värderingar till elever. Därav arrangerar också skolor politikerdebatter och andra typer av möten med samhällsfunktioner för att stärka sitt arbete inom ramen för läroplanerna.

4.1.4. Demokrativeckorna i skolan

Demokrativeckorna i skolan har sedan 2003 varit ett återkommande inslag som ett led i kommunens demokratiarbete. Syftet med demokrativeckorna är att elever och politiker skall mötas i samtal kring medinflytande, delaktighet, politikerrollen och den demokratiska processen. I rapporten från 2015 års demokrativeckor klargörs att dessa möten mellan politiker och elever är en viktig och ofta mycket uppskattad del i demokratiarbetet. Synpunkter som lämnats i utvärderingen tyder på att *”särskilt uppskattas det mänskliga mötet med politiker, elever och lärare, möjligheterna för skolorna att sätta demokrativeckorna i ett större perspektiv och det engagemang som de medverkande politikerna visar. Dessa möten är ett viktigt inslag för att få våra elever att förstå och engagera sig i samhällsutvecklingen för att bevara och utveckla demokratin”* (Dnr: Kon 2015/86). Utvärderingen har skett genom enkät till lärare, organisatörer och politiker. Unga har inte tillfrågats direkt om deras upplevelse.

4.1.5. Lokala undersökningar

I de undersökningar som görs återkommande i Järfälla om ungas situation lyfts inte ungas delaktighet och inflytande i samhället som en specifik fråga. I kvalitetsundersökningen som genomförs årligen inom för- och grundskolorna berörs elever och föräldrars syn på delaktighet och inflytande inom skolan. I den så kallade Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen berör frågorna främst ungas livsstil, i fråga om drog- och alkoholvanor, hälsotillstånd, fritidsvanor, bostadsområde, relation till andra människor och skolssituation. Ett aktuellt underlag om ungas delaktighet och inflytande i samhället på lokal nivå saknas idag.

Lupp enkäten som framtagits av Ungdomsstyrelsen, numera MUCF genomfördes senast 2007. I den uppgav 9,1 % av ungdomarna i åldern 16 till 18 år att de har ganska eller stora möjligheter att påverka beslutsfattare. En stor andel på 47 procent visste inte om de har stora eller små möjligheter att föra fram sina åsikter. I undersökningen klargjordes också att även om en liten del av de unga ville engagera sig själva så ansåg 73 procent att det är ganska eller mycket viktigt att beslutsfattare träffar grupper av ungdomar och diskuterar. De flesta visste inte heller till vem de ska vända sig för att påverka (54%). En ny undersökning runt dessa frågor bör genomfö-

ras för att få en aktuell bild av vad Järfällas unga idag upplever runt påverkan, delaktighet och inflytande gentemot kommunen.

5. ANALYS AV FÖRUTSÄTTNINGAR

5.1. Ungas inflytande

Unga som grupp är en heterogen grupp med helt olika förutsättningar och möjligheter att delta i demokratin och har olika uppsättningar av kunskap och verktyg för hur de kan påverka sitt samhälle. Det finns grupper av unga som på grund av socioekonomiska förhållanden, bakgrund, arbetslöshet, funktionsnedsättningar, hälsa och andra hinder upplever mindre delaktighet och inflytande än andra grupper unga. Precis som i fallet av vuxna medborgare. Det som denna heterogena grupp delar är att de inte har rösträtt förrän de fyller 18 år samt att de inte kan kandidera till politiska uppdrag förrän myndighetsåldern. Genom att Sverige har val var fjärde år innebär det att den genomsnittliga åldern för förstagsängväljaren är 20 år. Den aktuella demokratiutredningen föreslår en provverksamhet för rösträtt i kommunalval från 16 års ålder i ett antal kommuner, där kommunerna kan ansöka om att delta till valet 2018 och 2022. En utveckling som får följas.

Ungas rättigheter lyfts både i barnkonventionen och i den nationella ungdomspolitik, där det klargörs att unga har rätt till inflytande i frågor som berör dem och över samhällsutvecklingen. Från den pessimistiska bild som har rått om ungas delaktighet och inflytande finns nu mycket forskning som tyder på att gruppen unga inte är mindre politiskt intresserade eller samhällsintresserade men sättet att engagera sig förändras och utvecklas bland annat genom den utveckling som skett inom bland annat sociala medier och förmågan att engagera stora grupper snabbt i särskilda frågor. Unga är också underrepresenterade i den kommunala politiken som klargjorts tidigare. Därutöver måste olika metoder användas för att nå olika grupper av unga. Ett inflytandeforum måste vara flexibelt och kunna byggas utifrån specifika gruppers behov.

5.1.1. Den aktuella demokratiutredningens förslag

Demokratiutredningen föreslår att utifrån de mål som finns för ungdomspolitik är det viktigt att unga ges de verktyg och kunskaper de behöver för att kunna föra fram sina åsikter till beslutsfattare. De *”anser att kommuner och landsting bör arbeta aktivt för att inhämta ungas åsikter inför politiska beslut. I syfte att säkra den politiska jämlikheten är det viktigt att de forum som används för att inhämta synpunkter är representativa för gruppen unga i sin helhet”* (SOU 2016:5). Ett sätt de därför föreslår är att kommuner inrättar inflytandeforum för unga men där särskild fokus läggs på att de är en formell del av beslutsprocessen, att de är representativa för unga och att de anpassas efter ungas förutsättningar att delta. De lyfter även vikten av att unga är med tidigt i processen, att förtroendevalda deltar vid forumens möten samt återkoppling till de som deltagit och uppföljning av dess effekter. De lyfter även perspektivet att det är viktigt med ett öppet förhållningssätt till olika inflytandekanaler samt villighet att prova nya och innovativa metoder. De framhåller också att kommuner bör samråda med de lokala ungdomsorganisationerna. Förutom inflytandeforum föreslår de att kommuner bör anta regelverk för hur ungas perspektiv ska tillgodoses i beslutsprocesserna, så som en policy eller handlingsplan för den lokala ungdomspolitik.

5.2. Förutsättningar i Järfälla

Järfälla har en rad olika strukturer för barn och ungas delaktighet och inflytande, men på grund av den utveckling som har skett med ungdomsrådet saknas kommunövergripande forum för äldre unga. Unga är och bör vara en prioriterad grupp i arbetet med delaktighets- och inflytandestrukturer för medborgare i kommunen. Unga under 18 år har inte rösträtt men lever och verkar i kommunen och kommer påverkas kraftigt av den framtida utvecklingen. Unga överlag, även de över 18 år, behöver ges kunskap, resurser och verktyg för att kunna påverka samhällsutvecklingen, särskilt på det kommunala planet där många av besluten tas som berör deras vardag. Därutöver kan ungas kunskap och idéer vara en stor tillgång i de utvecklingsprocesser som pågår i kommunen. Det finns strukturer i Järfälla som kan förstärkas av ytterligare forum för ungas delaktighet och inflytande och dessa strukturer såsom elevråd och barnhearing med mera kan förstärka ett eventuellt forum för ungas inflytande. Stöd och utvecklingsmöjligheter kan skapas mot exempelvis elevråd, skolans demokratiarbete, fritidsgårdar med mera där unga är aktiva. En naturlig väg för fortsatt dialog med politiker från barnhearing och demokrativeckorna i skolan kan även skapas.

Tydligt är dock att ungas inflytandeforum i den kommunala verksamheten bör skapas tillsammans med unga i kommunen idag för att bli framgångsrikt. Unga bör alltid vara med och att ta fram sina egna forum men initiativ kan och bör i detta fall komma från kommunen. Järfälla ungdomsråd som varit framgångsrikt men sedan tynat bort kan ses som ett exempel på att genom generationsväxlingar och ett otydligt vuxet stöd riskerar forumen att få det tufft att bedriva sin verksamhet i längden. Dock kan en viktig framgångsfaktor för det tidigare ungdomsrådet vara att unga själva var med i utformandet av dess struktur och arbetssätt.

Det finns heller ingen bestämd form eller struktur för ungas delaktighet och inflytande som fungerar bättre än andra utan utmaningarna ligger i att skapa forum med, av och för unga tillsammans med de mottagare för inflytande som forumen vänder sig till, det vill säga politiker och beslutsfattare. Forumet bör även byggas så att många olika unga kan delta och påverka utifrån sina förutsättningar och intresse.

6. SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

Ett inflytandeforum för unga i gruppen 13 till 25 år bör skapas i Järfälla kommun. Detta forum bör skapas av, med och för unga i kommunen för att inte sätta unga i en gisslansituation där villkoren för deltagandet och sättet att påverka formuleras av vuxna. Samtidigt behövs ett tydligt vuxet stöd i framtagandet av ett inflytandeforum för unga samt ett kontinuerligt stöd framåt. Därför föreslås att en process inleds med unga från kommunens olika verksamheter för unga där formerna för ungas delaktighet och inflytande i kommunen tas fram. En tydlig koppling och process måste också göras till de förtroendevalda och beslutsfattare i kommunen. Så att former för ungas delaktighet och inflytande tas fram tillsammans med förtroendevalda och beslutsfattare. Ungdomsfullmäktige kan fortsatt vara arbetsnamn men delaktighetsprocessen i skapandet av ett inflytandeforum för unga bör lämnas öppen. Ungdomsfullmäktige i kommuner kan också se olika ut även om en viktig poäng är att det indikerar ett större forum än exempelvis ett ungdomsråd. Strukturer för ungas inflytande och delaktighet tas bäst fram i en delaktighetsprocess. Initiativ kan och bör komma från kommunen men genomförandet och utformandet måste ske tillsammans med unga.

Det aktuella kunskapsunderlaget om ungas vilja gällande att påverka kommunen är också daterat och som en del av processen bör ungas åsikter samlas in om hur man vill påverka kommunen och i vilka frågor. Ett förslag är att kommunen ansöker om att delta i Lupp 2017. Detta kan ligga som underlag för ett mer långsiktigt ungdomspolitiskt arbete. Redan inför start av ett inflytandeforum bör unga tillfrågas om hur de vill påverka och i vilka frågor.

Den struktur som byggs upp bör även kopplas tydligt till de forum som idag finns för ungas delaktighet och inflytande så som elevråd och barnhearing. Dock bör även andra forum för unga involveras för att nå unga som idag inte är engagerade och unga som representerar olika grupper av unga. Strukturen bör även ha tydliga stödjande strukturer inom kommunen för att bygga ett hållbart och långsiktigt forum för ungas delaktighet och inflytande som kopplar till de verksamheter som idag finns. Forumet måste även vara en väg till unga som resurs för kommunala verksamheters utvecklingsarbete, exempelvis ett sätt att fråga unga vid barnkonsekvensanalyser.

Exempel på en sådan process är att ungdomsambassadörer rekryteras och att de får i uppdrag att fråga unga i Järfälla kommun om, hur och i vilka frågor de vill kunna påverka i kommunen. Metoderna för att fråga kan tas fram av ambassadörerna tillsammans med demokratiutvecklaren. I början av hösten bör även ett dialogforum i form av en framtidsverkstad anordnas där unga, förtroendevalda och beslutsfattare samlas för att diskutera vad som är utmaningarna för ungas inflytande, vilken vision man har för framtiden samt konkretisera formerna för ett inflytandeforum.

7. LITTERATUR- OCH KÄLLFÖRTECKNING

Bäck et al. (2015). Ungas politiska deltagande. Nya former och aktiviteter genom sociala medier? i SOU 2015:96, *Låt fler forma framtiden! Forskarantologi*

Dagens samhälle (2016-01-14) *Kvinnorna få där makten och pengarna finns*, Olle Wästberg m.fl.

Hart, R. (1997), *Children's participation. The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care*. New York: UNICEF

Karreskog, J. (2010). *Allt börjar med oss – handbok för ungas delaktighet*. Lund: Kultur & Fritid Lunds kommun och Värpinge IF

Kon 2015/86 *Demokrativeckor 2015*

MUCF 2015-11-27, Barnrätt och ungdomsperspektiv, stärk barnrätts och ungdomsperspektivet, powerpointpresentation av Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor.

MUCF 2015 Ung idag – statistik om unga – webbplats som bedrivs av myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor

Prop 2013/14:191 *Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande*

SOU 2016:5. *Låt fler forma framtiden*

Wong, N (2008). *A participatory youth empowerment model and qualitative analysis of student voices on power and violence prevention*. Dissertation, The University of Michigan